

צמצום פערים דיגיטליים

נקים ונשדרג תשתיות דיגיטליות כדי לוודא שלכל אזרח יש גישה לאינטרנט

נגדיל את תקציבי תוכנית "מחשב לכל ילד" ונקדם מערך איסוף מחשבים לאומי

נטמיע אוריינות דיגיטלית ונקדם פרויקטים דיגיטליים כדי לקדם ולהגביר את השימוש בתהליכים דיגיטליים במסגרת השירותים לאזרח

פערים דיגיטליים נוצרים בין אוכלוסיות שונות כתוצאה מהבדלים ביכולות הגישה למחשב, לאינטרנט ולמיומנויות דיגיטליות. יש עתיד רואה בצמצום הפערים הדיגיטליים יעד אסטרטגי חברתי-כלכלי ראשון במעלה, חוצה מגזרים ואוכלוסיות, וכאבן דרך לבניית חברה שוויונית ומתקדמת.

על אף היותה של מדינת ישראל מדינה חדשנית ומתקדמת מבחינה טכנולוגית, הפערים הדיגיטליים בה הולכים ומתעצמים. משבר הקורונה העולמי, האיץ פערים אלה ביתר שאת. כפועל יוצא מכך, אוכלוסיות שלמות, אשר רובן מצויות בפריפריה הגאוגרפית והחברתית של ישראל, מודרות מהמרחב הווירטואלי ומהאפשרויות הרבות שעולם זה מגלם.

הפערים הדיגיטליים בישראל נוצרו הן בשל חוסר נגישות לתשתיות דיגיטליות ובכללן חיבור לאינטרנט ולאמצעי קצה והן בשל אוריינות הדיגיטלית נמוכה, כלומר היכולת לעבוד, לעבד מידע ולבצע פעולות שונות במרחב הדיגיטלי. הפערים הדיגיטליים נובעים בין היתר ממצב סוציו-אקונומי, ממיקום גאוגרפי (מרכז או פריפריה), השכלה, פער גילים בין אוכלוסיות צעירות לוותיקות, פערים בין מגזרים שונים ועוד.

מדינה החפצה חיים חייבת להציב את הטיפול בצמצום הפערים הדיגיטליים כיעד חברתי-כלכלי ראשון במעלה וכמנוע צמיחה שיש בו כדי להשפיע על מגוון היבטים בחיי היום-יום, ובכללם חינוך, רווחה, בריאות, תעסוקה, כלכלה וחברה. אוכלוסיות הנעדרות גישה למרחב הווירטואלי ולאפשרויות האדירות הגלומות בו מוצאות את עצמן

נותרות מאחור, מביטות כיצד הפער בינם ליתר האוכלוסייה הולך ומתעצם.

מגפת הקורונה המחישה ביתר שאת את חשיבותו של נושא זה ואת הצורך האקוטי שלכל אזרח במדינה תהיה גישה למחשב ולהתקן קצה אחר וכן ויכולת או ידע להפעילו, כדי לצרוך שירותים, כדי ללמוד, כדי לקבל מידע ולתקשר עם העולם שבחוץ ולהמשיך להיות אזרח פעיל ויעיל, גם במציאות מורכבת.

אנו מאמינים כי יש בהנגשת חדשנות וטכנולוגיה והגברת היכולת לעשות שימוש במחשב ובאינטרנט כדי להשפיע באופן ישיר ומיידי על שלל היבטים בחיי כל אזרח. כך למשל **היכולת לצרוך שירותי בריאות** דיגיטליים מרחוק, לקבל מידע רפואי ולהתעדכן; **היכולת לקבל שירותי חינוך והשכלה**, ללמוד מרחוק ולגוון מקורות מידע; **היכולת להיות צרכן מיומן**, להשוות מחירים ולרכוש מוצרים ושירותים באופן מקוון; **היכולת להתפרנס** ולהעניק שירותים בתשלום בסביבה הווירטואלית; **היכולת לנהל כספים ומידע פיננסי** ולצרוך שירותי בנקאות באופן נגיש; **היכולת למצוא תעסוקה** באופן מגוון המאפשר התניידות ממקום עבודה ושיפור תנאי העסקה ועוד.

לאורך השנים נעשו פעולות שונות על ידי הממשלה בניסיון לטפל בסוגיית הפער הדיגיטלי, ביניהם פרויקט להב"ה ומיזם "ישראל דיגיטלית". פעולות אלו, הגם שהן מבורכות וחשובות, טרם העניקו את הפתרון הכולל, המערכתי והנרחב אשר יש לתת לסוגיה זו, וניכר כי לא כל משרדי הממשלה נרתמו לנושא זה בהיקף הרצוי.

הגישה לאינטרנט כזכות אדם בסיסית

החיבור לאינטרנט איננו עוד בגדר מותרות אלא הכרח של ממש. בשנת 2011 הוכרה על ידי מועצת זכויות האדם של האו"ם זכות הגישה לאינטרנט כחלק מזכויות האדם, ועליה יש להגן. יש עתיד רואה אף היא בגישה לאינטרנט כחלק חשוב והכרחי ממארג זכויות האדם, אשר באמצעותו יכול כל אזרח לממש את חופש הביטוי שלו, החופש להתאגד, החופש לחקור ולגשת למידע, החופש והיכולת לפנות לרשויות, לתקשר, להתפתח ולהיות חלק מהקדמה וממהפכת הידע.

אנו נפעל להכרה בגישה לאינטרנט כזכות אדם בסיסית והפיכתו של האינטרנט לנגיש ואפשרי באופן חופשי לכל שכבות האוכלוסייה, הן במרחבים הציבוריים, כגון גינות ופארקים עירוניים, והן במבני ציבור ועוד.

הקמה ושדרוג של תשתיות דיגיטליות

מדינת ישראל לוקה בחסר של תשתיות דיגיטליות מתקדמות, תוצאה של הזנחה ואי קידום פרויקטים בתחום זה במשך שנים. אף שמדינת ישראל איננה מדינה גדולה, אזורים נרחבים בה נעדרים תשתיות דיגיטליות ראויות, ונכון להיום ישראל איננה מפתחת את תחום התשתיות בקצב זהה לשאר המדינות המפותחות בעולם. כמו כן יחס ההשקעה בתשתיות תקשורת ודיגיטל קטן באופן יחסי לעומת השקעה בתשתיות אחרות במדינה. אנו מאמינים ששונות בנגישות לתשתיות אינטרנט ותקשורת וכן

הכללת הקניית אוריינות דיגיטלית בבסיס התקציב:

יש עתיד תפעל להכללת תקנה לעידוד אוריינות דיגיטלית בבסיס התקציב של משרדי ממשלה רלוונטיים דוגמת משרדי המדע, החינוך, התקשורת והמשרד לשוויון חברתי כדי לקדם פרויקטים ארוכי טווח ולייצר ודאות באשר להמשכיות השקעת המדינה בנושא חשוב זה.

קידום פרויקטים דיגיטליים:

אנו מאמינים כי יש לעודד את משרדי הממשלה לקדם פרויקטים דיגיטליים רב-שנתיים בתחומי החינוך, הבריאות, הכלכלה, הטרנספורמציה הדיגיטלית והאוריינות אשר יהיה בהם כדי להנגיש חדשנות, לקדם ולהגביר את השימוש בתהליכים דיגיטליים במסגרת השירותים לאזרח. במסגרת זו נפעל לקיים פורום שולחן עגול שיקיף את כלל הגורמים הרלוונטיים במשרדי הממשלה השונים ובהובלת משרד המדע שיהיה אמן על נושא זה.

כמו כן נפעל להתאים את נוהלי הרכש לעידן הדיגיטלי באופן שיסיר חסמים לקידום פרויקטים דיגיטליים שונים כמו עוד חסמים בירוקרטיים.

הכשרה דיגיטלית של מורים וצוותי הוראה: על אף פעולות שבוצעו על ידי משרד החינוך להכשרת צוותי ההוראה לשימוש באמצעים דיגיטליים כחלק מההוראה והלמידה, מורים רבים בישראל נעדרים מיומנויות דיגיטליות, מה שמותיר אותם בפער מתלמידי כיתתם ומהווה עבורם חסם לשימוש בכלים טכנולוגיים להקניית ידע. יש עתיד

“מחשב לכל ילד”, כדי לתת מענה למשקי בית בישראל אשר בהם לומדים ילדים בבתי הספר, אך אין בידם מחשב.

מערך איסוף מחשבים לאומי:

נפעל להקים מערך איסוף מחשבים לאומי שבמסגרתו ייאספו מחשבים תקינים הראויים ללמידה ממשרדי הממשלה השונים, מהרשויות המקומיות, מהחברות הממשלתיות ומהתעשיות הביטחוניות, אשר נהגות בשגרה להחליף מחשבים בכל כמה שנים.

בד בבד נפעל לתמרץ גופים מוסדיים, כגון בנקים, חברות הביטוח, קופות חולים ואוניברסיטאות להעברת מחשבים משומשים אל המערך הלאומי, זאת באמצעות הטבות רגולטוריות או מכסות שנתיות.

המחשבים התקינים שייאספו, יושמשו בסיוע אנשי מקצוע ומתנדבים מהחברה האזרחית ויחולקו אל מוסדות לימוד לצורך הקמת מערך השאלת מחשבים באמצעות ספריות בתי הספר וכן למרכזים דיגיטליים בשיתוף השלטון המקומי, אשר ישמשו להכשרת בני הגיל השלישי לשימוש במחשבים.

הטמעת אוריינות דיגיטלית

לצד הגישה לתשתיות ולאמצעי קצה, יש עתיד תפעל להגברת הקניית מיומנויות דיגיטליות בקרב אוכלוסיות מודרות שונות. אנו מאמינים כי הפיכת אוריינות דיגיטלית לנחלת הכלל היא תנאי הכרחי לצמצום פערים דיגיטליים, ויש בכוחו של שימוש מושכל ויעיל בכלים טכנולוגיים כדי להביא לשיפור באיכות חייהם של אוכלוסיות רבות ופתח להסרת חסמי השכלה ותעסוקה.

הכרחיים לצמצום הפערים הדיגיטליים. משבר הקורונה שפקד אותנו והותיר מיליוני אזרחים בבתייהם הבליט ביתר שאת את הצורך בגישה לאמצעי קצה. יש עתיד תפעל כדי לקדם הנגשה של אמצעי קצה לאוכלוסיות שונות הנעדרות גישה לאמצעים אלו, הן מסיבות כלכליות, הן מסיבות מגזריות והן מסיבות אחרות.

מחשב לכל תלמיד:

המחשב, שהוא כלי למידה מרכזי, בלעדיו תלמיד אינו יכול לקיים שגרת לימודים, לא נמצא בידי כל ילד. בשיתוף משרדי החינוך והמדע, הרשויות המקומיות, החברה האזרחית ובתי הספר, נפעל להקים פרויקט לאומי, בד בבד עם עיבוי ותמיכה בתוכניות ובפרויקטים קיימים, ובכללם תוכנית

לאמצעי קצה משפיעים באופן מהותי על הפערים הדיגיטליים.

נפעל לפרישה ארצית ולפיתוח התשתיות הדיגיטליות בישראל וכן לשדרוג תשתיות קיימות מתוך תעדוף השקעה ממשלתית בנושא זה. נפעל לצמצום חסמי רגולציה ובירוקרטיה המעכבים או מונעים חדירה של אינטרנט ותשתיות דיגיטליות לכל בית בישראל. נוסף על כך, אנו ניתן דגש לחיבור תשתיות לבתי ספר ולמוסדות חינוך המהווים את חוד החנית של חינוך ילדי ישראל.

הנגשת אמצעי קצה דיגיטליים

יש עתיד מאמינה כי אמצעי קצה דיגיטליים, דוגמת מחשב, טאבלט וכיוב',

זריחה על רמות מנשה | צילום: זיו קורן

זריחה על תל אביב | צילום: Tomer Neuberg, פלאש 90

תפעל להכשרת צוותי ההוראה ומתן כלים טכנולוגיים, הן במהלך הליך ההכשרה באקדמיה והן במסגרת העבודה השוטפת במוסדות הלימוד.

אוריינות דיגיטלית במוסדות

החינוך: אנו מאמינים ששימוש והטמעת אמצעים דיגיטליים בהוראה ולמידה הן אבן יסוד בפיתוח אוריינות דיגיטלית לתלמידים, באופן שימשו ויכינו אותם ליום שאחרי, וכן ישפיעו על סביבתם.

נוסף על שימוש באמצעים דיגיטליים בהוראה ובלמידה, הן במקצועות הליבה והן במקצועות האחרים, נפעל להכללת לימודי אוריינות דיגיטלית להקניית מיומנויות וכלים בסביבה המקוונת, ובהם התמצאות במאגרי המידע וניתוח נתונים, יצירת תכנים דיגיטליים, פרטיות וחשיפה לסכנות הטמונות ברשת, פתרון בעיות וקבלת החלטות ועוד.

תקצוב תנועות נוער:

אנו מאמינים כי לחינוך הבלתי פורמלי מידת השפעה עצומה על בני נוער ואבן דרך חשובה בהתפתחותם כאזרחים. נפעל לתקצוב תנועות נוער אשר פועלות בנושא שיפור והקניית מיומנויות טכנולוגיות ודיגיטליות, בייחוד בפריפריה הגאוגרפית והחברתית של ישראל. חניכי תנועות הנוער יכולים

להשתלב כעמיתים תומכים בקהילה ולהוות ראש חץ חברתי.

שילוב השלטון המקומי

אנו מאמינים שמתן אמצעים וכלים לרשויות המקומיות לביצוע טרנספורמציה דיגיטלית הן לשירותים הניתנים והן לקשר ולהטעמת כלים טכנולוגיים לקהילה הכרחיים בתהליך צמצום הפערים הדיגיטליים. נפעל לתקצוב הרשויות המקומיות ולעידודן בעניין זה, לרבות מינוי בעלי תפקידים ייעודיים וכן צוותי פעולה שיהיו אמונים על שיפור תשתיות עירוניות, על הקמת מרחבים דיגיטליים ועל הטמעת אוריינות דיגיטלית.

שיתוף החברה האזרחית והמגזר העסקי

אנו רואים חשיבות גדולה בעידוד המגזר השלישי והמגזר העסקי ושילובם ביוזמות דיגיטליות להטמעת טכנולוגיות והקניית ידע בקרב הקהילה וכן לשילוב עובדים מתוך אוכלוסיות ומגזרים בעלי נגישות נמוכה לתשתיות דיגיטל. יש עתיד תפעל לעידוד ולתמיכה ביוזמות אזרחיות, ושילובן בפרויקטים דיגיטליים וטכנולוגיים, המכוונים לאוכלוסיות יעד, בד בבד עם הסרת חסמים בירוקרטיים. ●